

"TYÖ TEKIJÄÄNSÄ OPETTAA"

Opiskelijan perehdytysopas Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Kevät 2010
Piia Ojanen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden
Hoitotyön koulutusohjelma

OJANEN, PIIA: öTyö tekijäänsä opettaa
Opiskelijan perehdytysopas Keski-Uudenmaan pelastus-
laitokselle

Hoitotyön opinnäytetyö, 29 sivua, 1 liite
Kevät 2010

TIIVISTELMÄ

Tämän työelämälähtöisen opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa opiskelijan perehdytysopas Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen käyttöön. Perehdytysopas on tarkoitettu ensihoitoon työharjoitteluun tuleville AMK sairaanhoitaja-, AMK ensihoitaja-, palomies-sairaankuljettaja- sekä lähihoitajaopiskelijoille.

Oppaan tarkoitus on helpottaa opiskelijan työharjoitteluun tuloa ja samalla toivottaa hänet lämpimästi tervetulleeksi. Perehdytysopas lähetetään opiskelijalle henkilökohtaisesti jo ennen harjoittelun alkamista sähköpostin välityksellä. Näin opiskelijalla on tärkeää tietoa harjoittelusta jo ensimmäiseen vuoroon tullessaan.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä esitellään Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, perus- ja hoitotasoinen sairaankuljetus, opiskelijan perehdyttäminen ja sen merkitys opiskelijalle sekä perustelut hyvälle perehdytysoppaalle. Työssä kerrotaan, minkälaiset ovat hyvän perehdytysmateriaalin ominaisuudet. Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen, jonka tavoitteena oli tehdä konkreettinen tuotos.

Perehdytysopas jaetaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen jokaiselle paloasemalle. Paperiversion lisäksi opas löytyy myös sähköisessä muodossa, jotta oppaan päivittäminen jatkossakin onnistuisi helpommin. Oppaan päivittäminen siirtyy Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijavastaavan tehtäväksi sen jälkeen, kun opas on luovutettu yhteistyötaholle. Opiskelijan perehdytysopas laadittiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa yhteistyötahon tarpeet huomioiden.

Avainsanat: Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, sairaankuljetus, ensihoitaja, opiskelija, perehdytysmateriaali, toiminnallinen opinnäytetyö

Lahti University of Applied Sciences
Faculty of Social and Health Care

Degree Programme in Nursing

OJANEN, PIIA:

Keski-Uusimaa rescue department's student orientation
guide

Nursing bachelor's thesis, 29 pages, 1 appendix
Spring 2010

ABSTRACT

The objective of this work-oriented thesis was to plan and produce an introduction guide to Keski-Uusimaa rescue department. The introduction guide is intended for students (paramedics, nurses, practical nurses and firemen) who come to Keski-Uusimaa rescue department to complete their guided practical training.

The purpose of this guide is to ease the start of the guided practical training and make students feel warmly welcome. The introduction guide will be sent to students by e-mail prior to the guided practical training. This way the student will get important and useful information in advance concerning the practical training.

The theoretical part of this thesis presents Keski-Uusimaa rescue department, levels of paramedics in ambulance service, introduction for students, significance of introduction and fundamentals for good introduction guide. The thesis tells about the features and qualities of good introduction material. This is meant to be a functional thesis and aimed to make a concrete output.

The introduction guide will be delivered to every fire station of Keski-Uusimaa rescue department and it will be found both as a printed hard copy version and in electronic form so it can be easily updated. After the introduction guide is presented to Keski-Uusimaa rescue department an appointed student will be responsible for updating the introduction guide. The introduction guide was made in cooperation with Keski-Uusimaa Rescue Department taking notice of its demands and needs.

Key words: Keski-Uusimaa rescue department, Ambulance service, Paramedic, Student, Introduction material, Practical bachelor's thesis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	HANKKEEN SUUNNITTELU	3
3	HANKKEEN TOTEUTUS	4
4	HANKKEEN TAUSTA	6
4.1	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	6
4.2	Ensihoito	8
4.3	Sairaankuljetukseen ja ensihoitoon vaadittava koulutus	9
4.4	Työharjoittelu	11
5	PEREHDYTYS	14
5.1	Perehdytysopas	15
5.2	Perehdytysoppaan rakenne	19
6	OPINNÄYTETYÖN RAPORTOINTI	21
7	POHDINTA	22
	LÄHTEET	25
	LIITE 1	1

1 JOHDANTO

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on tehdä hankkeistettuna Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen käyttöön opiskelijan perehdytysopas. Perehdytysopas on tarkoitettu pelastuslaitokselle ensihoitoon työharjoitteluun tuleville opiskelijoille, jotka ovat pääsääntöisesti AMK sairaanhoitaja-, AMK ensihoitaja-, palomies-sairaankuljettaja- sekä lähihoitajaopiskelijoita. Perehdytysopas ei ole tarkoitettu palo- ja pelastuspuolen käyttöön, koska heillä on omat tärkeät huomioon otettavat asiat.

Perehdytysoppaan tarkoituksena on antaa etukäteen opiskelijalle tietoa harjoittelu- paikasta, kuten organisaatiosta ja päiväohjelmasta sekä harjoitteluun liittyvistä käytännön asioista, kuten varustuksesta sekä siitä, mitä opiskelijalla pitää olla mukana ensimmäisenä päivänä. Lisäksi oppaan avulla opiskelija toivotetaan lämpimästi tervetulleeksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle. Tällä helpotetaan opiskelijan harjoitteluun tuloa. Varsinainen ensihoidollinen perehdytys tapahtuu harjoittelun alkaessa opiskelijanohjaajan johdolla.

Perehdytysopas on sähköisessä muodossa ja se on kaikkien Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen työntekijöiden ja opiskelijoiden luettavissa henkilöstön tietojärjestelmän verkkoasemalta, mutta perehdytysopasta pääsee jatkossa päivittämään ainoastaan opiskelijavastaava.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa esitellään Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, ensihoito, perus- ja hoitotasoinen sairaankuljetus sekä sairaanhoitajan, ensihoitajan, palomies-sairaankuljettajan ja ensihoitoon suuntautuneen lähihoitajan ammatti. Teoriaosuudessa kerrotaan myös työharjoittelusta sekä opiskelijasta, opiskelijan perehdytyksestä ja tietenkin opiskelijan perehdytysoppaasta.

Opinnäytetyön ohjaajinani toimi lehtori Maria Tuominen sekä työelämänohjaaja ensihoitaja Nina Nakari, joka työskentelee Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella

Järvenpään paloasemalla. Nina Nakari on myös yksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijanohjaajista. Opinnäytetyön työnantajan edustaja on Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lääkintämestari Olli-Pekka Nakari, joka on antanut aiheen ja määritellyt tarkasti perehdytysoppaan sisällön.

2 HANKKEEN SUUNNITTELU

Hankkeen suunnittelu alkoi jo maaliskuussa 2009, mutta tiedon kerääminen oppaaseen vasta 1.10.2009 Arcadassa pidetyssä Ensihoidon ohjaajien koulutuspäivä tilaisuudessa. Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta koulutuspäivään osallistui kuusi opiskelijanohjaajaa. Luennoitsijoina olivat ensihoidon opettajat Patrik Nyström ja Eivor Wallinvirta sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella työskentelevä ensihoitaja Antti Stenberg. Koulutuksessa käytiin läpi muun muassa perus- ja hoitotason opetuksen sisältöä, potilasturvallisuutta, salassapitovelvollisuutta, työharjoittelun tavoitteita, sitä miten opiskelijan ohjaus etenee, kuka vastaa mistäkin osuudesta tai mitä tehdään jos harjoittelun tavoitteisiin ei päästä.

Tämän koulutuspäivän jälkeen on mietitty, että perehdytysoppaita voisi tehdä kaksi, joista toinen olisi tarkoitettu opiskelijoille ja toinen heidän ohjaajilleen. Nämä oppaat kulkisivat käsi kädessä. Kahden oppaan tekeminen tuottaisi kuitenkin liikaa työtä yhdelle opinnäytetyön tekijälle, joten päädyttiin yhden oppaan tekemiseen. Seuraava ratkaistava asia oli perehdytysoppaan valitseminen. Lopulta päädyttiin opiskelijan perehdytysoppaaseen, koska tällä hetkellä sille oli enemmän tarvetta Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella ei ole aikaisemmin ollut opiskelijan perehdytysopasta, vaan opiskelijalle on annettu harjoittelun alussa uudelle työntekijälle tarkoitettu perehdytysopas. Tämä opas pitää sisällään sellaisia asioita, joita ei ole tarkoitettu opiskelijalle, ja siitä puuttuu asioita, mitkä opiskelijan perehdytysoppaasta pitäisi ehdottomasti löytyä. Mykrän (2002, 19) mukaan, opiskelija tulee kuitenkin perehdyttää työyhteisöön ja työhön kuin uusi työntekijä. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lääkintämestari Olli-Pekka Nakari halusi kuitenkin omat oppaat niin opiskelijoille kuin uusille työntekijöillekin ja hän on tarkasti määritellyt oppaiden sisällöt.

3 HANKKEEN TOTEUTUS

Hyvä opinnäytetyö on käytännönläheinen sekä työelämälähtöinen. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla alasta riippuen ammatilliseen käytäntöön suunnattu opastus, ohjeistus tai ohje. Toteutustapana voi olla opas, kansio, vihko, kirja tai cd-rom. Toiminnallisen opinnäytetyön tilaa työelämän edustaja. Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksen rinnalle laaditaan raportti, jossa kerrotaan, mitä keinoja on käytetty tuotoksen toteuttamisen saavuttamiseksi. Opinnäytetyö muodostuu raportista ja itse tuotoksesta. (Vilkka & Airaksinen 2004, 9, 51, 65.) Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tuotoksena perehdytysopas, joka olisi työelämälähtöinen ja käytännönläheinen. Opinnäytetyön on tilannut työelämän edustaja Olli-Pekka Nakari.

Opinnäytetyön tekeminen alkoi Arcadan ensihoidon ohjaajien koulutuspäivään osallistumisella sekä teoreettisen tiedon keräämisellä. Tietoa on kerätty kirjallisuudesta ja internetistä. Tietoa varsinaisesta opiskelijan perehdytysoppaasta oli niukasti saatavilla.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella ei vielä ollut opiskelijan perehdytysopasta, vaan oppaan laatiminen piti aloittaa aivan alusta työelämän edustajalta saatujen raamien puitteissa. Opasta tehdessä on pyritty siihen, että sitä voidaan käyttää mahdollisimman pitkään, sillä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen organisaatio elää koko ajan. Oppaasta on rajattu pois asiat, mitkä voivat tiedoltaan vanhentua hyvinkin nopeasti, jotta välttyttäisiin oppaan alituiselta päivittämiseltä. Esimerkiksi aluksi oli ajateltu kertoa alueen eri yksiköistä, mutta nämä on rajattu pois, koska tilanne elää koko ajan, kun uusia yksiköitä syntyy ja vanhoja lopetetaan. Perehdytysopas löytyy sähköisessä muodossa Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstön tietojärjestelmän verkkoasemalta, jossa sitä pääsevät lukemaan kaikki työntekijät ja opiskelijat, mutta päivittämään ainoastaan opiskelijavastaava.

Tarkoitus on, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijavastaava lähettää perehdytysoppaan opiskelijalle sähköpostiin henkilökohtaisesti. Näin opiskelijalla on harjoitteluun liittyen tärkeää tietoa käytännön asioista jo ensimmäiseen vuoroon tullessa. Lisäksi tällä pyritään siihen, että kaikilla opiskelijoilla olisi samanlaiset tiedot saapuessaan työharjoitteluun. Perehdytysopas helpottaa myös opiskelijanohjaajia, kun he tietävät, että opiskelijalla on jo tietyt tiedot harjoitteluun tullessa.

4 HANKKEEN TAUSTA

Teoriatieto-osuudessa kerrotaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen organisaatiosta, ensihoidosta, sekä ensihoidon parissa työskentelevistä ammattiryhmistä, kuten sairaanhoitaja, ensihoitaja, palomies-sairaankuljettaja ja ensihoitoon suuntautunut lähihoitaja. Teoriaosuudessa kerrotaan myös työharjoittelusta.

Perehdytysopas on tarkoitettu sairaankuljettukseen ja ensihoitoon tuleville opiskelijoille, jotka ovat AMK sairaanhoitaja- AMK ensihoitaja-, palomies-sairaankuljettaja- tai ensihoitoon suuntautuneita lähihoitajaopiskelijoita. Tämän takia opinnäytetyön teoriaosuudessakin kerrotaan näistä ammattiryhmistä.

4.1 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Vuoden 2004 alussa pelastustoimen tehtävät siirrettiin 22 alueellisen pelastuslaitoksen hoidettaviksi. Pelastustoimen alueisiin kuuluvat Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lisäksi Helsinki, Länsi-Uusimaa, Itä-Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Satakunta, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Jokilaaksot, Kainuu, Oulu-Koillismaa ja Lappi. (Sisäasiainministeriö.)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos aloitti toimintansa 1.1.2004 aluepelastuslaitoksen uudistuksen myötä. Se on Vantaan kaupungin hallinnossa toimiva liikelaitos. Uudistuksessa päätettiin kahdeksan kunnan yhteisen pelastuslaitoksen perustamisesta. Toiminta-alueeseen kuuluvat Vantaa (asemat 1,2 ja 3) Nurmijärvi (asema 4), Tuusula (asema 5), Kerava (asema 6), Järvenpää (asema 7), Hyvinkää (asema 8), Mäntsälä (asema 9) sekä Pornainen, jossa toimii sopimus- eli vapaaehtoinen palokunta. Ambulansseja pelastuslaitoksella on tällä hetkellä Vantaalla, Nurmijärvellä, Keravalla, Järvenpäässä, Hyvinkäällä sekä Mäntsälässä. Keski-Uudenmaan pelas-

tuslaitosta johtaa Vantaalta käsin pelastuskeskuksessa pelastusjohtaja Pekka Vänskä. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.)

Organisaatio on muodostettu yhdistämällä rauhanajan turvallisuudesta huolehtinut palolaitos ja poikkeusolojen varautumisesta huolehtinut väestönsuojelutoimisto. Tämä pelastusorganisaatio toimii tänään kuntalaisten hyväksi, sekä normaaliaikana että poikkeusoloissa. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialue on kuntamäärältään ja pinta-alaltaan pieni, mutta alueen väkimäärä lisääntyy huimaa vauhtia ja nopeimmin Euroopassa. Tällä hetkellä Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on väkimäärällä mitattuna Suomen neljänneksi suurin pelastustoimialue. Helsinki-Vantaan lentokenttä, isot maantielikenneylät sekä maan päärautatie luovat pelastuslaitokselle omat haasteensa. Tuoreimpana haasteena ovat maan alla kulkevat liikenneylät. Alueella kulkee myös päivittäin mittava määrä henkilö- ja tavaraliikennettä. (Vänskä 2008.)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta-alueen pinta-ala on 1986 km² ja asukkaita alueella on 396 000. Paloasemia on yhdeksän ja sopimuspalokuntia 31. Työntekijöitä pelastuslaitoksella on yli 400. Liikevaihto on vuodessa noin 27 miljoonaa euroa. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.)

Lääkärihelikopteri Medi-Heli kuuluu varsin kiinteänä osana Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ensihoitojärjestelmään. Sen tarkoituksena on tuoda korkeariskisten potilaiden luo lääkäritasoinen ensihoito. Sairaankuljetusyksiköt voivat myös konsultoida Medi-Helin lääkäriä ympäri vuorokauden. Medi-Heliin on koulutettu Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta seitsemän palomies-sairaankuljettajaa lentoavustajan tehtäviin. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sairaankuljetusmestari Jari Nyrhinen lähetti pyydettyä 7.4.2010 sähköpostitse tietoja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelija-asioista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on vuosittain noin 60-70 opiskelijaa, eli määrä vaihtelee. Opiskelijoista palomies-sairaankuljettajia on noin 5-10 kappaletta ja lopuista puolet on hoito- ja puolet perustason harjoittelijoita. Opis-

kelijat ovat pääsääntöisesti AMK sairaanhoitajia sekä AMK ensihoitajia. Viime syksyn jälkeen Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ei ole toistaiseksi ottanut lähihoitajaopiskelijoita, sillä sairaanhoitajat, ensihoitajat sekä palomies-sairaankuljettajat työllistyvät pelastuslaitokselle paremmin. Opiskelijoita on sijoitettu jokaiselle paloasemalle.

4.2 Ensihoito

Ensihoito määritellään sairaankuljetusasetuksessa asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilön tekemäksi tilannearvioksi ja hänen antamukseen välittömäksi hoidoksi, jolla sairastuneen tai vammautuneen elintoiminnot pyritään käynnistämään, ylläpitämään ja turvaamaan tai terveydentilaa pyritään parantamaan perusvälineillä, lääkkeillä tai muilla hoitotoimenpiteillä (Määttä 2008, 27).

Kansanterveyslain perusteella kunta on velvollinen järjestämään sairaankuljetuksen alueellaan. Sairaankuljetuksen vastuuyksikköinä toimivat terveyskeskukset. Ensihoitopalvelun tulee kuitenkin pystyä auttamaan kaikkia asiakkaitaan, myös hätätilapotilaita, jotka tarvitsevat ensihoitoa. (Castrén, Kinnunen, Paakkonen, Pousi, Seppälä & Väisänen 2005, 9.)

Perustason sairaankuljetuksella tarkoitetaan sellaista hoitoa sekä kuljetusta, jossa on riittävät valmiudet valvoa potilasta ja huolehtia hänestä siten, ettei hänen tilansa kuljetuksen aikana odottamatta huonone. Perustason sairaankuljetuksessa on mahdollisuudet aloittaa yksinkertaiset henkeä pelastavat toimenpiteet (Määttä 2008, 27).

Hoitotason sairaankuljetuksella tarkoitetaan valmiutta aloittaa potilaan hoito tehostetun hoidon tasolla ja toteuttaa kuljetus siten, että potilaan elintoiminnot voidaan turvata (Määttä 2008, 27). Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kaikki 11 sairaankuljetusyksikköä ovat tällä hetkellä hoitotasoisia. Puhutaan H+P yksiköistä, mikä tarkoittaa, että toinen työparista on hoitotason velvoitettu eli ensihoitaja ja toinen perustason velvoitettu eli sairaankuljettaja. Tämä takaa sen, että jokaisessa yksi-

kössä on hoitovelvoitettu ensihoitaja, jolla on siis lääkeluvat. Jotkut tehtävät vaativat kaksi ensihoitajaa, jolloin kohteeseen pitää ottaa toinen sairaankuljetusyksikkö, tällainen on esimerkiksi sydäninfarktin luottaminen.

Vielä kaksi vuotta sitten Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella oli neljä hoitoyksikköä, joissa molemmat työpareista olivat hoitovelvoitettuja. Nämä yksiköt oli sijoitettu Hyvinkäälle, Järvenpään ja kaksi Vantaalle. Näin ollen, jos esimerkiksi Mäntsälässä tarvittiin kipulääkettä, vaikka reisiluumurtuma potilaalle, jotta hänet saataisiin siirrettyä kivuttomasti tyhjiöpatjalle, piti lähin yksikkö hälytyskohteen sijainnin mukaan ottaa joko Hyvinkäältä tai Järvenpäästä. Mäntsälän oma yksikkö oli tuolloin perustasoinen, jossa siis molemmat työpareista olivat perustason hoitovelvoitettuja eli sairaankuljettajia.

4.3 Sairaankuljetukseen ja ensihoitoon vaadittava koulutus

Tässä kohdassa on kerrottu niistä ammattiryhmistä, jotka voivat työskennellä sairaankuljetuksessa ja ensihoidossa. Näitä ammatteja ovat AMK sairaanhoitaja, AMK ensihoitaja, palomies-sairaankuljettaja sekä ensihoitoon suuntautunut lähihoitaja.

Terveyttä edistävä ja ylläpitävä, sairauksia ehkäisevä, kärsimyksiä lievittävä ja kuntouttava hoitotyö kuuluvat sairaanhoitajan ydinosamukseen. Sairaanhoitaja auttaa eri-ikäisten potilaiden lisäksi myös heidän läheisiään kohtaamaan sairastumisen, kriisin, vammautumisen ja kuoleman, jolloin ammatillista tukea sekä ohjausta tarvitaan niin psyykkisissä, fyysisissä kuin sosiaalisissakin ongelmissa. Sairaanhoitajan tulee osata auttaa asiakkaita ja potilaita yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kanssa hoitotyön keinoin. Hänen tulee tuntea sosiaali- ja terveysalan toimintajärjestelmä sekä osata kehittää terveydenhuollon palveluja. Sairaanhoitajalla on valmiudet soveltaa työssään uusinta tutkittua tietoa ja yhdistää sitä jo käytännössä hyväksi koettuun hoitotyöhön. Ydinosamukseen kuuluvat niin tiedon hankinnan osaaminen kuin tiedon kriittinen arviointi, joita hän käyttää toimintansa perusteena sekä työyhteisönsä kehittämisessä että arvioinnissa. Sairaanhoitajan toiminta

edellyttääkin vahvaa eettistä osaamista ja ammatillista ongelmanratkaisukykyä sekä päätöksentekotaitoa. (Lahden ammattikorkeakoulu 2009.)

Sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden käytännön harjoittelun vähimmäismäärä on 75 opintopistettä. Ammattikorkeakoulun tutkintosäännöissä annetaan tarkemmat määräykset ja ohjeet muun muassa harjoittelun laajuudesta ja kokonaismäärästä. (Asetus ammattikorkeakouluista 352/2003, 16§.)

Ensihoidon opiskelija suorittaa koulutusohjelmassaan niin ensihoitajan kuin sairaanhoitajankin ammattikorkeakoulututkinnot. Opiskelijat saavat valmistuttuaan kaksi tutkintonimikettä, ensihoitaja (AMK) ja sairaanhoitaja (AMK). Ensihoitajat laillistetaan terveydenhuollon ammattihenkilöiksi sairaanhoitajina. (Metropolia 2010.)

Ensihoitajakoulutuksen tavoitteena on kouluttaa opiskelijoista sairaalan ulkopuolisen ensihoitotyön asiantuntijoita, jotka vastaavat äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan hoitamisesta yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Lisäksi ensihoitajat ohjaavat ja tukevat niin yksilöitä kuin yhteisöjäkin erilaisissa akuuteissa, terveyteen liittyvissä tilanteissa elämän eri vaiheissa. (Metropolia 2010.)

Ensihoitajan työssä korostuvat asiakaslähtöisyyden sekä tilanneherkkyyden lisäksi myös hyvät yhteistyö- sekä vuorovaikutustaidot. Ensihoitajalta edellytetään hyvää stressinsietokykyä ja kykyä tehdä päätöksiä äkillisesti muuttuvissa tilanteissa. Ensihoitajan työssä tulee huomioida työn fyysinen kuormittavuus. (Metropolia 2010.)

Palomies-sairaankuljettajat ovat sisäistäneet pelastustoimen ja terveydenhuollon arvomaailman sekä pelastajan ammatissa toimimisen edellytykset. Lisäksi he ovat valmiita kehittämään työtään ja omaa ammattitaitoaan sekä muuttuvassa että kehittyvässä toimintaympäristössä. (Pelastusopisto 2010.)

Palomies-sairaankuljettajat tietävät ja ymmärtävät pelastuslaitoksen tavoitteellisen onnettomuuksien ehkäisytyön yhteiskunnallisen merkityksen, osaavat suunnitella ja

toteuttaa valistusta, neuvontaa ja kansalaisten turvallisuuskoulutusta sekä suorittaa asuinrakennusten ja niihin rinnastettavien kiinteistöjen palotarkastuksia. (Pelastusopisto 2010.)

He tietävät ja osaavat pelastustoiminnan perusteet, he osaavat toimia pelastusyksikön jäsenenä onnettomuustilanteissa sekä tuntevat pelastusyksikön johtamisen periaatteet. Lisäksi he hallitsevat myös ensihoidon perusteet, kykenevät toimimaan perustason sairaankuljettajina sekä pelastusyksikön jäsenenä lääkinnällisissä pelastustehtävissä. (Pelastusopisto 2010.)

Palomies-sairaan kuljettajat osaavat myös omatoimisen varautumisen ja yleisen väestönsuojelun perusteet sekä tuntevat vapaaehtoisen palokuntatoiminnan perusteet. He ovat valmiita hyvään yhteistoimintaan vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön sekä muiden sidosryhmien kanssa. (Pelastusopisto 2010.)

Lähihoitajalta, joka on suuntautunut ensihoitoon, vaaditaan vahvaa teoreettista ja toiminnallista osaamista sekä tiimityöskentelytaitoja. Hänellä tulee olla kykyä nopeiden päätöksien tekemiseen paineen alla. Lähihoitaja, joka on valmistunut ensihoidon koulutusohjelmasta voi työskennellä terveysasemien päivystyksessä, sairaaloiden poliklinikalla, akuuttiosastolla tai leikkaussalissa. Hän voi toimia myös sairaalan ulkopuolisessa ensihoidossa, perustason sairaankuljetuksessa. Ensihoitoon suuntautuneella lähihoitajalla on valmiuksia ensihoitopotilaan hoitamiseen ja hän on perehtynyt ensihoitojärjestelmään ja -palveluihin. (Helsingin sosiaali- ja terveysalanoppilaitos 2010.)

4.4 Työharjoittelu

Ensihoidon opettajan (Nyström 2009) mukaan ihmisen persoona vaikuttaa paljon siihen, minkälainen hän on opiskelijana. Opiskelijalle on annettava aikaa, jotta hän pystyy ottamaan oman asemansa työharjoittelupaikalla. Hän tarvitsee kuitenkin paljon ohjausta.

Työpaikoille tulee nykyään yhä enemmän opiskelijoita, joiden opintoihin sisältyy työharjoittelujakso. Jaksojen pituudet vaihtelevat useista kuukausista yhteen päivään. Myös opiskelijoiden oppimistavoitteet vaihtelevat. (Kangas 2003, 5.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle työharjoitteluun tulevien opiskelijoiden jaksojen pituudet vaihtelevat suuresti. Palomies-sairaankuljettaja opiskelijat ovat usein vain yhden vuoron, kun taas sairaanhoitajaopiskelijat voivat olla yli kaksi kuukauttakin. Opiskelijoilla on myös hyvin erilaisia tavoitteita, kun otetaan huomioon heidän omat ja opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet harjoittelujaksolle. Tämä luo haastetta opiskelijanohjaajan arviointiin, kun arviointi annetaan niin opiskelijan kuin opetussuunnitelman tavoitteet huomioiden. Arvioinnissa huomioidaan myös opiskelijan lähtötaso ja se onko kysymyksessä perus- vai syventäväjakso.

Kun opiskelija tulee harjoittelemaan, olisi hyvä, että tavoitteet olisivat selvillä kaikilla kolmella osapuolella niin opiskelijalla, koululla kuin työharjoittelupaikallakin. Tavoitteet olisi hyvä kerrata ennen harjoittelun alkamista. Koululla on omat oppimistavoitteet, mutta opiskelijalla voi olla myös omiin työelämävalmiuksiinsa sekä ammatilliseen kehittymiseensä liittyviä tavoitteita. (Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto 2009, 3.) Frisk (2003, 28) määrittelee työharjoittelun tavoitteeksi, että työpaikalla opiskelija oppii osan tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta. Tavoitteena on myös saada valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja työelämään.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen tavoitteena on toimia koulutuksen ja työelämän sillanrakentajana helpottamalla opiskelijoiden siirtymistä työelämään, vahvistamalla työelämän luottamusta koulutuksen suorittaneiden osaamiseen sekä luomalla pohjaa hyvinvoinnille turvaamalla ammattitaitoinen työvoima (Lepistö 2000, 61).

Työharjoittelu on suosittu oppimisen muoto. Työn ja oppimisen suhdetta kuvastaa hyvin myös vanha suomalainen sananlasku "työ tekijäänsä opettaa". Työharjoittelu on nousemassa vahvasti osaksi ammatillista koulutusta. (Opetushallitus 1999, 12.) Tämä sananlasku on osuva, joten sitä on käytetty myös tämän opinnäytetyön niminä.

Työharjoittelu on muun muassa omaan osaamiseen ja kokemukseen perustuvaa sekä aidossa työympäristössä tapahtuvaa oppimista. Harjoittelu on yhdistelmä, jossa työ ja teoreettiset opinnot vuorottelevat. Se on työn ja oppimisen yhteensovittamista, jäsentämistä ja organisoimista siten, että se virittää yksilön uuden tiedon ja onnistumisen etsintään sekä tuottaa ohessa parempia työtuloksia. (Pohjonen 2005, 80681.)

Kun opiskelija tulee tekemään työharjoitteluaan saavat työnantajat uusinta tietoa koulutuksen sisällöstä ja laadusta, sekä opiskelijan harjoittelun myötä arvokkaan työpanoksen. Harjoittelu voikin olla hyödyllinen kanava, kun työharjoittelupaikka rekrytoi uusia työntekijöitä. (Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto 2009, 3.)

Työharjoittelu auttaa opiskelijaa jäsentämään teoreettista tietoa ja sijoittumista työelämään. Harjoittelulla on tärkeä positiivinen vaikutus opiskelumotivaatioon ja urasuunnitelmiin. Opiskelijalle annettavat työtehtävät tulee olla sellaisia, että niissä voi soveltaa saamaansa koulutusta. (Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto 2009, 3.) Myös Van Rens (2000, 39-40) on sitä mieltä, että työharjoittelu mahdollisesti parantaa opiskelumotivaatiota, tuo mukanaan kokemuksellisia komponentteja, räätälöi opiskelijasta lähtevää sisältöä sekä lisää joustavuutta ja yksilökohtaisen osaamistavoitteiden huomioimista. Työharjoittelu voi myös auttaa opiskelijan siirtymistä koulusta työelämään ja edistää siten työpaikan löytymistä.

Harjoittelu voi olla opiskelijan ensimmäinen kosketus tulevaan alaan ja sen työtehtäviin. Jos opiskelija on kertonut odotuksistaan suhteessa työnantajan tarjoamiin tehtäviin, voidaan opiskelijan työtehtäviä sovittaa opiskelijan tietämyksen sekä taitojen mukaisiksi. (Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto 2009, 3.) Työharjoittelija ei korvaa työntekijää, vaan päinvastoin opiskelija tarvitsee ohjausta ja neuvontaa. (Pohjonen 2005, 130.)

5 PEREHDYTYS

Työharjoittelupaikan tulee perehdyttää opiskelija työhönsä. Perehdyttäminen alkaa ensimmäisenä päivänä työtilojen, työpaikan ja työtovereiden esittelyllä. Opiskelija olisi hyvä perehdyttää myös organisaatioon. (Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto 2009, 5.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaaseen on laitettu osio, jossa opiskelija perehdytetään organisaatioon.

Jo alun perehdytysvaiheessa opiskelijan kanssa on sovittava hänen pääasiallisista työtehtävistään työharjoittelupaikalla. Tämä on tärkeää, jotta opiskelijalle on selvää, mitkä tehtävät kuuluvat hänelle, sekä mikä hänen roolinsa opiskelijana on. Opiskelijan aktiivisella roolilla ja oma-aloitteisuudella on tärkeä merkitys perehdytyksessä. (Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto 2009, 5.) Perehdytyksen tarkoituksena on, että tulokas saa kuvan tulevasta työstään sekä siihen liittyvistä odotuksista. Hän saa myös alustavan kuvan työyhteisöstä ja organisaatiosta. (Kupias & Peltola 2009, 173.)

Perehdyttäjät tulee olla valmiiksi valittu. Perehdyttäjä informoi ja valmistelee muun työyhteisön siten, että tulokkaan on helppo tulla ja hän tuntee olevansa odotettu. Myös perehdyttämissuunnitelma olisi hyvä laatia. (Kupias & Peltola 2009, 173.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on kysytty vapaaehtoisia opiskelijanohjaajiksi. Näin on varmistettu, että kaikki ohjaajat ovat motivoituneita ohjaamaan opiskelijoita. Aikaisemmin ohjaaja ei välttämättä edes tiennyt opiskelijan tulosta, kuin vasta aamulla opiskelijan ilmestyttyä harjoittelupaikkaan ja tästä aiheutui ikäviä tilanteita, niin ohjaajalle kuin opiskelijalle. Tällöin opiskelija ei varmasti tuntenut olevansa odotettu.

Hoitoala teknistyy ja kehittyy koko ajan. Tietotaidon päivittäminen on tärkeää tämän päivän hoitotyössä, jotta pystytään turvalliseen, laadukkaaseen ja ajanmukaiseen hoitotyöhön. Työhönsä motivoitunut sekä osaava henkilökunta takaa hyvän laadun hoitotyöhön. Hoitoalalla tapahtuvat muutokset vaativat henkilöstöltä kehittämistoimia eli ammatillista kasvua, joka kohdistuu ammatillisen osaamisen ylläpi-

tämiseen ja lisäämiseen. (Hildén 2002, 7.) Ammatillisen osaamisen kehittämiseen vaikuttavat potilaiden lisääntyneet vaatimukset sekä toimintaympäristön ja työelämän muutokset (Laaksonen, Niskanen, Ollila & Risku 2005, 139). Hoitoalalla on sisäistettävä potilaiden tarpeet ja vaatimukset sekä työyhteisöltä tulevat vaatimukset ja paineet. Nämä saattavat aiheuttaa suuriakin ongelmia. (Saastamoinen 2005, 5.)

Terveysalan ammatillisen koulutuksen työssäoppimisessa ja ammattikorkeakoulutuksen ohjatussa harjoittelussa opiskelijat perehtyvät terveydenhuollon toimintaan ja arvoperustaan. Ohjatun harjoittelun ja työssäoppimisen tavoitteena on perehdyttää opiskelija erityisesti ammattipintojen kannalta keskeisiin työtehtäviin sekä taitojen ja tietojen soveltamiseen työelämässä. Ammattikorkeakoulujen sekä sosiaali- ja terveysalan ammatillisten oppilaitosten on varmistettava, että terveydenhuollon säännelyihin ammatteihin valmistuvilla on potilasturvallisuuden ja terveyspalveluiden laadun edellyttämät valmiudet. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden tehtävänä on varmistaa, että jokainen harjoittelujakso tarjoaa riittävästi tarkoituksenmukaisia oppimismahdollisuuksia opiskelijalle ja että ohjaus vastaa jaksolle asetettuja vaatimuksia sekä myös opiskelijan tarpeita. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2003.)

Jotta opiskelijalla olisi hallussa tärkeitä tietoja jo ensimmäiseen vuoroon saapuesaan, lähetetään hänelle opiskelijan perehdytysopas. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lääkintämestari määritteli tärkeäksi katsomansa asiat, jotka hän halusi oppaaseen. Varsinainen ensihoidollinen perehdytys tapahtuu työharjoittelupaikalla, jossa vahvistetaan opiskelijan tiedollista ja taidollista osaamista.

5.1 Perehdytysopas

Opiskelijan perehdyttämiseen tarvitaan suullisen opastuksen lisäksi myös perehdytysmateriaalia. Perehdytysopas on opiskelijalle tärkeä, jotta hän voi itse opiskella asioita. Perehdytysoppaassa voidaan antaa tietoa jo ennakoon. Tämä nopeuttaa uudessa harjoittelupaikassa aloittamista. (Strömmer 1999.) Keski-Uudenmaan pe-

lastuslaitokselle haluttiin opiskelijan perehdytysopas. Oppaan koettiin olevan tärkeä, jotta opiskelija voisi itse opiskella asioita ja saisi työharjoittelupaikkaan liittyvää tietoa jo ennakoon. Tämän takia opiskelija saa perehdytysoppaan henkilökohtaisesti sähköpostiinsa jo ennen harjoittelun alkua.

Perehdytysmateriaaliin tutustuminen ennalta auttaa omaksumaan helpommin uutta tietoa. Kirjallinen materiaali myös tukee asioiden muistamista. Ennakolta materiaaliin perehtyminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan työyhteisön sekä aloittamaan tehokkaasti jo ensimmäisestä päivästä lähtien. (Kangas 2003.)

Kun perehdytys on kirjallisena materiaalina, voi perehtyjä helposti kerrata materiaalissa olevaa tietoa. Kirjallisessa materiaalissa tieto aiheesta kerrotaan tiivistetysti. Painotuotteen ensisijaisena tarkoituksena on välittää tietoa. (Parkkunen, Vertio, & Koskinen-Ollonqvist 2001.) Opiskelija voi helposti tarkastaa oppaasta muun muassa päiväohjelman.

Perehdytysmateriaalin suunnittelu- ja tekovaiheessa kannattaa sopia kuka päivittää aineiston ja kuinka usein (Kangas 2003). Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on sovittu, että perehdytysopasta päivittää opiskelijavastaava, joka ottaa opiskelijat työharjoitteluun ja lähettää oppaan opiskelijalle ennen harjoittelun alkamista.

Opiskelijan perehdytysoppaan merkitys on suuri Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle tulevalle opiskelijalle, sillä sen avulla opiskelija saa tärkeää informaatiota työharjoittelupaikastaan ja hänet toivotetaan lämpimästi tervetulleeksi harjoitteluun. Opiskelijan perehdytysoppaassa on kerrottu Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lääkintämestarin toiveiden mukaisesti organisaatio, yleiset käytännön asiat, päiväohjelma, hälytystoiminta, turvallisuusasiat, salassapitovelvollisuus, varusteet sekä paloasemien kuvat yhteystietoineen. (LIITE 1)

Honkaniemi ym. (2006, 158.) tiivistävät perehdytettäviksi asioiksi neljä pääkohtaa organisaatiosta tai työtehtävästä riippumatta. Pääkohdat ovat: oma työrooli ja tehtävän kuva, lähin työyhteisö, työsuhde ja organisaatio sekä sen toimintatavat ja toimintaympäristö. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysop-

paalla halutaan, että opiskelija tutustuu materiaalin avulla organisaatioon, toimintatapoihin sekä toimintaympäristöön. Oppaassa on myös mainittu siitä, että on tärkeää, että jo heti aluksi yhdessä ohjaajan kanssa sovitaan, mikä on opiskelijan rooli hälytystehtävän aikana.

Perehdytysmateriaaliin olisi hyvä sisällyttää työpaikan turvallisuutta ja siisteyttä koskevat asiat. (Strömmer 1999, 262.) Olenaisena osana perehdytystä ovat myös tiedot työmenetelmistä ja -ajoista sekä viestintäkanavista (Laaksonen ym. 2005, 137). Ambulanssissa työskennellessä on tärkeää työ- ja potilasturvallisuus asioiden huomioiminen, jottei työntekijöille, potilaille eikä sivullisille pääsisi sattumaan vahinkoja. Tämän takia Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen perehdytysoppaassa on paljon kerrottu juuri näistä asioista. Ambulanssin siisteydestä huolehtiminen on tärkeää.

Perehdyttämisellä tarkoitetaan toimintaa, jolloin perehdytettävä oppii tuntemaan työpaikan ja sen toimintatavat. Perehdyttämisen avulla työhön liittyvät odotukset ja työtehtävät selkiintyvät. (Kangas 2000, 4.) Opiskelijan perehdytysoppaassa on haluttu, että opiskelija oppii tuntemaan työharjoittelupaikan, eli oppaassa on kerrottu yleistä tietoa Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksesta. Opiskelijan on tärkeää hahmottaa organisaatio. Oppaalla on haluttu, että opiskelijan tiedot työharjoittelupaikkaa kohden selkiintyvät ennen harjoittelua, jotta opiskelija voi harjoittelun alkaessa keskittyä olennaiseen, eli ensihoitajan tai sairaankuljettajan työhön tutustumiseen.

Perehdyttäminen ja työnopastus ovat tärkeimpiä toteutettavia koulutuksia työpaikoilla, ja millä on suuri merkitys niin työmotivaatioon, työn tuloksiin, työturvallisuuteen kuin työyhteisön kaikinpuoliseen hyvinvointiin. Perehdyttämisen ja työnopastuksen merkitys on kiistaton. (Lepistö 2004, 56.)

Työturvallisuuslaki edellyttää, että työntekijä on perehdytettävä työhön, työolosuhteisiin, työvälineisiin ja niiden käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin. Työntekijä tulee myös perehdyttää työhön liittyvien vaarojen ja uhkien välttämiseen. Työntekijälle tulee antaa opastus huoltoon ja puhdistukseen liittyvistä töistä. Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön erikseen säädetyt vaatimukset täyttä-

vät sekä tarkoituksenmukaiset henkilösuojaimet. Työntekijän tulee huolellisesti ja ohjeiden mukaisesti käyttää sekä hoitaa työnantajan hänelle 15 §:n mukaisesti antamia henkilönsuojaimia ja muita varusteita. Työntekijän on käytettävä työssään sellaista vaatetusta, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa. (Työturvallisuuslaki 738/2002, 14§.)

Opiskelijan on muistettava henkilösuojainten käyttö niitä vaativissa tilanteissa. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella opiskelijalla on aina samanlaiset suojavaarusteet saatavilla, kuin työntekijöilläkin. Olli-Pekka Nakarin tekemän ohjeen mukaan (27.9.2008), kun saadaan tehtäväkoodi 031 (ampuminen), 032 (puukotus) tai 033 (pahoinpitely) puetaan suojaliivit jo asemalla. Omaa harkintaa noudatetaan, kun saadaan tehtäväkoodi 785 (mielenterveyspotilas), 553 (uhkailu) tai 794 (varuilla olo). Lisäksi suojaliivejä on käytettävä aina kun oma työturvallisuus sitä vaatii. Kypärät puetaan aina päähän suuronnettomuuksissa, pelastusjohtoisissa tilanteissa, uhkatilanteissa sekä tehtävissä rakennustyömaalla, tunneleissa ja sortuma-alueilla. Lisäksi kypärää on käytettävä aina kun oma työturvallisuus sitä vaatii. Sairaankuljetusyksiköissä olevia heijastinliivejä tulee käyttää aina tilanteissa joissa suojavaateetus ei muutoin täytä näkyvyysvaatimuksia. Ensihoitohenkilöstön tulee käyttää suojatakia aina kun henkilökohtainen suojautuminen sitä vaatii. Kertakäyttöisiä suojakäsineitä on käytettävä aina kun ollaan tekemisissä eritteiden kanssa, tai tilanteeseen liittyy tartuntavaaran riski. Ensihoitohenkilöstön tulee käyttää suojavaarusteita myös harjoitustilanteissa joihin liittyy tapaturmanriski. Ensihoitohenkilöstön tulee huolehtia, että myös opiskelijat käyttävät suojavaarusteita. Opiskelijaa neuvotaan myös uhkaavissa tilanteissa odottamaan ohjeita ohjaajalta, sekä kertomaan avoimesti jos häntä pelottaa tai hän ei kykene toimimaan. Jos eteen tulee henkisesti vaikeita tilanteita, on Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella mahdollisuus järjestää debriefing- eli jälkipuintilaisuus. Opiskelijaa neuvotaan myös tutustumaan huolella potilaan siirtovälineistöön ja muistamaan potilasturvallisuus kaikissa tilanteissa.

5.2 Perehdytysoppaan rakenne

Hyvän perehdytysmateriaalin laadintaan vaikuttaa se, halutaanko materiaalista tehdä mahdollisimman kattava vai esitetäänkö tärkeimmät asiat ytimekkäästi. Materiaalille asetetuista tavoitteista riippuu sisällön muodostuminen. Materiaalissa kannattaa esittää vain oleellinen, joten hyvän materiaalin tietomäärää kannattaa rajata, sillä lukijan vastaanottamiskyky on rajallinen. Kaikki epäolennainen kannattaa jättää pois. (Parkkunen ym. 2001, 12.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaassa asiat on esitetty ytimekkäästi. Tämä asia päätettiin näin juuri sen takia, että opiskelija jaksaisi lukea oppaan kokonaan ja saisi siitä tietoonsa tärkeimmät asiat ennen harjoittelua. Oppaasta haluttiin selkeä ja helppolukuinen ja helposti ymmärrettävä. Perehdytys jatkuu opiskelijanohjaajan johdolla harjoittelun alkaessa.

Lukijan kokemukseen materiaalin hyödyllisyydestä vaikuttaa helppolukuisuus. Monimutkaisia lauseenrakenteita tulee välttää. Pitkien ja monimutkaisten lauserakenteiden vuoksi ymmärrettävyys kärsii, koska ne rasittavat pikamuistia. Pikamuisti pystyy käsittelemään kerrallaan vain 5610 sanaa. Pitkiä ja monimutkaisia lauseita parempi on käyttää tietopitoisia ja lyhyitä lauseita. Näin herätetään lukijan huomio. Hankalien käsitteiden käyttöä kannattaa välttää. Tämä parantaa luettavuutta. Kun käyttää ennalta tunnettuja käsitteitä, on luettua helpompi ymmärtää ja muistaa. Tutut käsitteet helpottavat muodostamaan uusia asiayhteyksiä. (Parkkunen ym. 2001, 10614.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaassa käytetään paljon pelkkiä ranskalaisia viivoja, jotta opas olisi helppolukuinen. Lisäksi pitkiä ja monimutkaisia lauseenrakenteita on vältetty.

Materiaalin ymmärrettävyyttä voidaan lisätä kappalejaolla, sillä se helpottaa tekstin hahmottamista sekä ilmoittaa lukijalle, milloin käsiteltävä asia vaihtuu. Selkeällä rakenteella ja loogisella kerronnan etenemisellä lisätään materiaalin helppolukuisuutta. (Parkkunen ym. 2001, 14.) Myös loogiseen kerrontaan ja kappalejakoon on kiinnitetty huomiota Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaassa.

Perehdytysmateriaalin selkeyttä voidaan lisätä kiinnittämällä huomiota materiaalin ulkoasuun. Sisältö saadaan helpommin hahmotettavaksi, käyttämällä harkittua kirjasintyyppiä. Myös yksittäisten lauseiden ja sanojen lihavointi lisää tekstin erottuvuutta. (Parkkunen ym. 2001, 15617.) Tämäkin on otettu huomioon oppaan tekemisessä, eli kirjasintyypiksi on valittu Ariel, joka on selkeä. Myös tekstin lihavoitinta on käytetty.

Tekstin sijoittelulla voidaan parantaa perehdytysmateriaalin selkeyttä. Jos teksti on väljästi sijoiteltu, erottuu siitä helposti keskeinen sisältö ja pääkohdat. Tekstin jakaminen kappaleisiin ja riviväleihin helpottavat lukemista. Kun otsikoiden ja kappaleiden rivivälejä suurennetaan, luettavuus paranee. Otsikoiden erottuessa tekstistä, pelkkä silmäily antaa käsityksen tekstin sisällöstä. Lisäksi pelkkiä otsikoita silmäilemällä voidaan perehdytysmateriaalin sisältö palauttaa helposti mieleen. (Parkkunen ym. 2001, 16617.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaassa teksti on väljästi sijoiteltu ja tekstistä sisällöstä saa helposti käsityksen otsikoita silmäilemällä. Myös tekstin jakamista kappaleisiin ja riviväleihin on kiinnitetty huomiota.

Materiaaliin perehtyjän huomio kiinnitetään kuvilla. Tekstin asiasisältöä tukevat kuvat taulukot ja luettelot antavat lisätietoa käsiteltävistä aiheista. Kuvilla lisätään lukijan kiinnostusta sekä havainnollistetaan asioita. Kuvat ovat myös asian ymmärtämisen tukena. (Parkkunen ym. 2001, 17618.) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaassa on kuvaa käytetty kannessa. Lisäksi paloasemista on kuvat yhteystietoineen perehdytysoppaan lopussa.

Aineistoa, joka on toteutettu huolellisesti, pidetään luotettava tietolähteenä ja se herättää luottamusta lukijassaan. Huolellisesta toteutuksesta kertoo hyvä tunnelma ja selkeä kokonaisuus, joka on saatu aikaan sopivalla tietomäärällä kohderyhmään nähden, kuvilla, väreillä, luotettavuudella, toteutustavalla, esitystyylillä ja selkeydellä. Siihen millaisia ajatuksia aineisto herättää lukijassaan, vaikuttaa aineiston tunnelma. (Parkkunen ym. 2001, 13.)

6 OPINNÄYTETYÖN RAPORTOINTI

Tavoitteena oli siis tehdä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen käyttöön opiskelijan perehdytysopas, jonka sisältö muodostui Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lääkintämestari Olli-Pekka Nakarin tarkkaan määrittelemistä asioista. Toimeksiantaja on rajannut tarkasti oppaan sisällön, joka on suunniteltu nykyisen tarpeen mukaan.

Haastetta perehdytysoppaan tekemiseen lisäsi se, että jokaisella Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen paloasemalla on omat tärkeät huomioitavat asiat. Oppaasta haluttiin nyt sellainen, että sitä voidaan käyttää niin Vantaalla, Nurmijärvellä, Keravalla, Järvenpäässä, Hyvinkäällä kuin Mäntsälässäkin, ja oppaasta on saatu myös sellainen.

Perehdytysoppaan haluttiin olevan kattava, mutta kuitenkin lyhyt ja ytimekäs. Oppaan tarkoitus on antaa opiskelijalle tärkeää tietoa, jotta opiskelijan on helpompaa tulla ensimmäiseen vuoroon ja että harjoittelu saadaan jouhevasti käyntiin. Tärkeää on, että opiskelija jaksaa lukea oppaan kokonaan ennen harjoitteluun tuloa.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen perehdytysopas on nyt valmis ja sen on jo pelastuslaitoksella hyväksynyt lääkintämestari sekä työelämäneustaja ensihoitaja Nina Nakari. Nyt perehdytysopas vain odottaa pääsemistä opiskelijoiden käyttöön.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön työstäminen alkoi maaliskuussa 2009, jolloin tiedustelin sähköpostitse työpaikkani Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen lääkintämestarilta opinnäytetyön aiheista. Lääkintämestari Olli-Pekka Nakari vastasikin pian takaisin, että tarvetta tuon kaltaiselle projektille kyllä olisi ja lupasi palata uudelleen asiaan, kunhan kartoittaisi ensin sopivia aiheita ja mikä niistä olisi kiireellisin hanke aloittaa.

23.6.2009 keskustelin lääkintämestarin kanssa ja ehdotin, että opiskelijan ohjaajana olisi kiva tehdä opiskelijan perehdytyskansio. Nakari kuitenkin kertoi, että opiskelijan perehdytyskansion tekemiseen on perustettu työryhmä ja opinnäytetyön aihe jäi edelleen auki. Vielä samana iltana sain puhelun Nina Nakarilta, joka kuuluu työryhmään, jonka tarkoituksena oli tehdä opiskelijan perehdytysopas. Hän oli kuullut ehdotuksestani ja kertoi, että voin kyllä tehdä opiskelijan perehdytysoppaan opinnäytetyönä. Saman puhelun aikana me kävimme läpi erilaisia vaihtoehtoja työlleni.

29.6.2009 sain luvan työpaikaltani kyseisen Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan perehdytysoppaan tekemiseen opinnäytetyönä. Syyskuussa ilmoittauduin opinnäytetyöprojektiin. Lokakuun aikana allekirjoitin työpaikkani kanssa opinnäytetyön toimeksiantosopimuksen.

Itse olen valmistunut lähihoitajaksi keväällä 2005 suuntautuen ensihoitoon. Aloitin työt Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella lääkintävahtimestari-sairaankuljettajana 11.5.2005. Olen yksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijanohjaajista. Minulla on siis ollut opiskelijoita, joten olen huomannut, millaista tietoa he olisivat tarvitseet ennen ensimmäistä harjoittelupäivää, jotta työharjoittelu olisi käynnistynyt jouhevammin. Joskus jo heti ensimmäisen vuoron aamusta lähdetään hälytystehtävälle, joten opiskelijalla olisi hyvä olla tiedossaan esimerkiksi turvallisuusasiat.

Perehdytysopasta tehdessä on kerätty tietoa, mitä kaikkea oppaassa täytyy olla, jotta perehdytysmateriaalista saataisiin juuri opiskelijaa palveleva, mutta kuitenkin niin, että opas on laadittu lääkintämestarin antamien ohjeiden mukaisesti.

Olen tehnyt tiedotteen Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstölehteen. Tiedotteessa kerrotaan opinnäytetyönä tehdystä opiskelijan perehdytysoppaasta, jotta kaikki työntekijät, varsinkin opiskelijanohjaajat tietävät tällaisen apuvälineen olevan opiskelijan perehdytykseen.

Olen tehnyt lähihoitajaopintojeni aikana kolme työharjoittelua ambulanssissa, joista ensimmäisen Hyvinkään sairaankuljetus Oy:ssä ja seuraavat kaksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella Mäntsälän paloasemalla. Muistan hyvin, mitä kaikkia asioita minulla oli mielessä, kun odotin työharjoittelujeni alkamista ja mitä asioita olisin halunnut tietää jo ennen harjoittelun alkamista.

Koen, että tämän projektin kautta olen kasvanut ammatillisesti sekä oppinut opiskelijanohjaajana olemisesta, koska olen lukenut paljon ja ottanut selvää opiskelu- ja perehdytykseen liittyvistä asioista. Koulutuspäivä Arcadassa oli myös hyvin antoisa ja pisti miettimään asioita vähän eri näkökulmista. Toivon todellakin, että työni palvelee, niin Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta, kuin myös sinne tulevia opiskelijoita. Näin ollen koen, että olen antanut oman panokseni työpaikkani Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelija-asioiden kehittämiseen. Lisäksi olen ylpeä, että opinnäytetyölläni on tärkeä merkitys.

Työni on saanut myös jatkoa, sillä Keski-Uudenmaan pelastuslaitos halusi opiskelijan perehdytysopasta vastaavan perehdytysoppaan uusille työntekijöille. Tarkoitus oli, että oppaat olisivat samalla tyylillä tehty. Pelastuslaitoksella on ollut käytössä joka paloasemalle erikseen tehdyt omat perehdytysoppaat uusille työntekijöille, mutta nyt halutaan yksi, joka käy kaikilla paloasemilla. Nyt uutta opasta tehdään opinnäytetyönä. Lisäksi jossain vaiheessa Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen opiskelijan ohjaajille voisi suunnitella ja toteuttaa oman perehdytysoppaan. Olen myös keskustellut opinnäytetyöni työelämän ohjaajan Nina Nakarin kanssa, että yksi opinnäytetyön aihe voisi olla tutkimus Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen

uunituoreen opiskelijan perehdytysoppaan hyödyllisyydestä juuri opiskelijoiden kokemana.

LÄHTEET

Asetus ammattikorkeakouluista 352/2003. Annettu Helsingissä 15.5.2003.

Castrén, M., Kinnunen, A., Paakkonen, H., Pousi, J., Seppälä, J. & Väisänen, O. 2005. Ensihoidon perusteet. 3. uudistettu painos. Kuopio: Pelastusopisto, 9.

Frisk, T. 2003. Ohjaaminen työssä. Helsinki: Educa.

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Lähihoitaja. Ensihoito. [viitattu 13.3.2010]. Saatavissa:
http://www.studentum.fi/Laehihoitaja_Ensihoito_98585.htm.

Hildén, R. 2002. Ammatillinen osaaminen hoitotyössä. Helsinki: Tammi, 7.

Honkaniemi, L., Junnila, K., Ollila, J., Poskiparta, H., Rinta-Rasmus, A. & Sandberg, J. 2006. Viisaat valinnat. Työterveyslaitos. Jyväskylä: Gummerus, 158.

Kangas, P. 2000. Perehdyttäminen palvelualueilla. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, 4.

Kangas, P. 2003. Perehdyttäminen palvelualueilla. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, 5.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Organisaatio. [viitattu 16.12.2009]. Saatavissa:
http://www.ku-pelastus.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=34&Itemid=54

Kupias, P. & Peltola, R. 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Oy ylioppilaskustannus, 173.

Laaksonen, H., Niskanen, J., Ollila, S. & Risku, A. 2005. Lähijohtamisen perusteet terveydenhuollossa. Helsinki: Edita, 137, 139.

Lahden ammattikorkeakoulu. 2009. [viitattu 13.3.2010]. Saatavissa:

http://www.lamk.fi/material/ops0910_stl_hoi.pdf.

Lepistö, I. 2000. Työpaikkakouluttajan käsikirja. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, 61.

Lepistö, I. 2004. Työpaikkakouluttajan käsikirja. 2. uudistettu painos. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, 56.

Metropolia. 2010. [viitattu 13.3.2010]. Saatavissa:

<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-kevat-2010-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/ensihoito/?gclid=CJXEn9e2taACFVgs3godcGjuTg>.

Mykrä, T. 2002. Työpaikkaohjaaja oppimisen edistäjänä. Helsinki: Educa-istituutti, 19.

Määttä, T. 2008. Ensihoidon erityispiirteet. Teoksessa Kuisma, M., Holmström, P. & Porthan, K. (toim.). Ensihoito. Helsinki: Tammi, 27.

Nakari, O-P. 2008. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Lääkintämestari. Ohjeistus. 27.9.2008.

Nyström, P. 2009. Ensihoidon opettaja. Arcada. Ensihoidon ohjaajien koulutuspäivä 1.10.2009.

Opetushallitus. 1999. Työssäoppimisen opas. Opettajalle ja kouluttajille. Kehittyvä koulutus 7/1999. Helsinki: Hakapaino, 12.

- Parkkunen, N., Vertio, H. & Koskinen-Ollonqvist, P. 2001. Terveysaineiston suunnittelu ja arvioinnin opas. [viitattu 17.2.2010]. Helsinki: Terveyden edistämisen keskus. Saatavissa: http://www.health.fi/content/files/jul_laa_suunnitteluopas.pdf, 10-18.
- Pelastusopisto. 2010. [viitattu 13.3.2010]. Saatavissa: <http://www.intermin.fi/pelastus/home.nsf/www/pelastaja>.
- Pohjonen, P. 2005. Työssäoppiminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy, 80-81, 130.
- Saastamoinen, P. 2005. Sairaanhoidajan perehtyminen anestesiaosastolla. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu ótyö, 5.
- Sisäasiainministeriö. Pelastustoimi. Pelastuslaitokset [viitattu 6.11.2009]. Saatavissa: <http://www.pelastustoimi.fi/41299/>.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2003. [viitattu 12.4.2010] Saatavissa: http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1083880.
- Strömmer, R. 1999. Henkilöstöjohtaminen. Helsinki: Edita, 262.
- Työturvallisuuslaki. 738/2002. Annettu Helsingissä 23.8.2002.
- Vilka, H & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy, 9, 51, 65.
- Van Rens, J. 2000. Models and Practices of Work-linked Training in the EU Member States. Teoksessa K. Nyssölä (toim.), New Challenges in the Cooperation Between Education and Training and Working life. Final report. Ministry of Education & National Board of Education in cooperation with the European Commission. Helsinki, 39-40.

Vänskä, P. 2008. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Pelastusjohtajalta. [viitattu 14.11.2009]. Saatavissa: http://www.ku-pelastus.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=92.

Yliopistojen ura- ja rekrytointipalveluiden Aarresaari-verkosto. 2009. Antoisa harjoittelu -opas harjoittelupaikalle. [viitattu 14.11.2009]. Saatavissa: <http://www.aarresaari.net/pdf/harjoitteluopas2.pdf>, 3, 5.

LIITE 1

Perehdytysopas